IL

10

JÚN 2013 /2014

INFORMAČNÉ LISTY FAKULTY ARCHITEKTÚRY STU V BRATISLAVE

SPRÁVY Z VAUR

Na 14. zasadnutí Vedeckej a umeleckej rady Fakulty architektúry STU dňa 20.mája 2014 bolo prijaté:

– VaUR FA STU **súhlasí s udelením titulu docent Ing. arch. Danici Končekovej, PhD.** v študijnom odbore 5.1.1 architektúra a urbanizmus.
– VaUR FA STU **súhlasí s udelením titulu docent Ing. arch. Jaroslavovi Coplákovi, PhD.** v študijnom odbore 5.1.1 architektúra a urbanizmus.
– VaUR FA STU **súhlasí s udelením titulu docent Ing. arch. Zuzane Tóthovej, PhD.** v študijnom odbore 5.1.1 architektúra a urbanizmus.
– VaUR FA STU **súhlasí s udelením titulu docent Ing. arch. Zuzane Čerešňovej, PhD.** v študijnom odbore 5.1.1 architektúra a urbanizmus.

VaUR FA STU **schválila návrh na zloženie inauguračnej komisie a oponentov vymenúvacieho konania doc. Ing. arch. Jany Pohaničovej, PhD.** v študijnom odbore 5.1.1 architektúra a urbanizmus v zložení:
Predseda:
prof. Ing. arch. Matúš Dulla/ČVUT, Praha
Členovia:
prof. Rudolf Klein/Szent István University, Miklós Ybl Faculty of Architecture and Civil Engineering, Budapest
prof. PhDr. Jan Sedlák, CSc./Fakulta výtvarných umění VUT, Brno
Oponenti:
prof. PhDr. Roman Holec, CSc./Historický ústav SAV, Bratislava
prof. Ing. arch. Peter Pásztor, PhD./Fakulta umení TU, Košice
prof. PhDr. Pavel Zatloukal/Filozofická fakulta, Ostravská univerzita, Ostrava

VaUR FA STU **schválila návrh na zloženie inauguračnej komisie a oponentov vymenúvacieho konania doc. Ing. arch. Andrey Bacovej, PhD.** v študijnom odbore 5.1.1 architektúra a urbanizmus v nasledujúcom zložení:
Predseda:
prof. Ing. arch. Matúš Dulla/ČVUT, Praha
Členovia:
prof. Ing. Dušan Petráš, PhD./Stavebná fakulta STU, Bratislava
Mag. Dr. Vera Mayer /Rakúska akadémia vied, Viedeň
Oponenti:
prof. Ing. arch. Robert Špaček, CSc./FA STU
prof. Ing. arch. akad. arch. Ján Bahna /Autorizovaný architekt SKA, Bratislava
doc. Ing. arch. Ján Stempel/Fakulta architektury ČVUT, Praha

VaUR FA STU **schválila návrh na zloženie habilitačnej komisie a oponentov habilitačného konania Ing. arch. Adriany Priatkovej, PhD.** v študijnom odbore 5.1.1 architektúra a urbanizmus v nasledujúcom zložení:
Predsedníčka:
doc. Dr. Ing. arch. Henrieta Moravčíková/FA STU, Bratislava
Členovia:
Dr. Ing. arch. Ján Krcho, PhD./Fakulta umení, TUKE, Košice
prof. Ing. arch. Matúš Dulla, DrSc./FA ČVUT, Praha
Oponenti:
doc. PhDr. Magdaléna Kvasnicová, PhD./FA STU, Bratislava
akad. arch. Jan Sapák/autorizovaný architekt ČKA, Brno
prof. Ing. arch. Štefan Šlachta, CSc./Bratislava

VaUR FA STU **schválila návrh na zloženie habilitačnej komisie a oponentov habilitačného konania akad. soch. Reného Baďuru** v študijnom odbore 2.6.6 dizajn v nasledujúcom zložení:
Predseda:
prof. Ing. arch. akad. arch. Ivan Petelen, PhD./FA STU, Bratislava
Členovia:
doc. akad. soch. Peter Humaj/FA STU, Bratislava
doc. Mgr. Miroslav Debnár/VŠVU, Bratislava
Oponenti:
doc. Ing. Tibor Uhrín, ArtD./TU, Košice
prof. Dr. hc. Wolfgang Haipl, dipl./Viedeň, Rakúsko
prof. Ing. arch. Jiljí Šindlar, CSc./FSv VUT, Brno

VaUR FA STU **schválila návrh na zloženie habilitačnej komisie a oponentov habilitačného konania Mgr. Ing. arch. Andreja Boteka, PhD.** v študijnom odbore 5.1.1 architektúra a urbanizmus v nasledujúcom zložení:
Predsedníčka:
doc. Dr. Ing. arch. Henrieta Moravčíková/FA STU, Bratislava
Členovia:
prof. Dr. Ing. arch. Jerzy Uścinowicz/Politechnika Bialostocka, Bialystok
prof. akad. soch. Jozef Porubovič/Komora reštaurátorov, Bratislava
Oponenti:
prof. Ing. arch. Karel Kibic, DrSc./Fakulta architektury ČVUT, Praha
doc. Ing. arch. Jana Gregorová, PhD./FA STU, Bratislava
Dr. Ing. Ján Krcho, PhD./Fakulta umení TU, Košice

VaUR FA STU **schválila návrh na zloženie habilitačnej komisie a oponentov habilitačného konania Ing. arch. Borisa Hálu, PhD.** v študijnom odbore 2.6.6 dizajn v nasledujúcom zložení:
Predseda:
prof. Ing. arch. akad. arch. Ivan Petelen, PhD./FA STU, Bratislava
Členovia:
prof. Ing. arch. Jiljí Šindlar, CSc./FSv VUT, Brno
doc. Ing. Jaroslav Jarema, CSc./Fakulta umení TU, Košice
Oponenti:
prof. Ing. Juraj Veselovský, CSc./Technická univerzita, Zvolen
doc. Mgr. Miroslav Debnár/VŠVU, Bratislava
prof. akad. soch. Peter Paliatka/FA STU, Bratislava

VaUR FA STU **schválila návrh na zloženie habilitačnej komisie a oponentov habilitačného konania Ing. arch. Milana Andráša, PhD.** v študijnom odbore 5.1.1 architektúra a urbanizmus v nasledujúcom zložení:
prof. Ing. arch. Julián Keppl, CSc./FA STU, Bratislava
Členovia:
prof. Ing. Josef Chybík, CSc./FA VUT, Brno
doc. Ing. arch. Václav Kohlmayer, PhD./PU, Prešov
Oponenti:
doc. Ing. arch. Branislav Somora, PhD./FA STU, Bratislava
Ing. arch. Gabriel Drobniak/Architekt. kancelária G&D, Bratislava
prof. Ing. arch. Peter Pásztor, PhD./TU, Košice

VaUR FA STU súhlasí s návrhom na uzavretie pracovného pomeru s Ing. arch. Martinom Kusým na miesto vysokoškolského učiteľa vo funkcii hosťujúceho profesora.

VaUR FA STU prerokovala Výročnú správu o činnosti FA STU v roku 2013 a berie ju bez pripomienok na vedomie.

VaUR FA STU prerokovala Správu o vedeckovýskumnej a umeleckej činnosti na FA STU v roku 2013 a berie ju bez pripomienok na vedomie.

– upr. podľa zápisu z VaUR–

EDITORIÁL	Správy z VaUR/Nová profesorka na FA	2–3
VÝSTAVA	Na okraji alebo miesta architektonického vz(d)oru/Biomimetika	4–5
KONFERENCIA	Poézia a galeje života a tvorby Eugena Kramára	5
FAKULTA	Satelity na satelitoch/Napravme si FAsádu!	6
FAKULTA	Foyer FA rozkvitol japonskými záhradami	7
FAKULTA	Bola raz jedna noc.../Vivat profesor Tužinský!	8–9
FAKULTA	Re working Detmerode	10
KONFERENCIA	Voda a mesto – Brownfieldy	11
FAKULTA	Úloha architekta pri obnove pamiatok	12–13
SÚŤAŽ	Úspech v súťaži Trenčín – mesto na rieke	13
FAKULTA	Architekti vdýchli tržnici kultúru a oddych/Promócie 2013-14	14–15
OZNAMY	Výber z noviniek v knižnici FA STU	16

NOVÁ PROFESORKA NA FA

Medzi posledné aktivity prezidenta Ivana Gašparoviča na sklonku funkčného obdobia, v pondelok 26. mája 2014, patril slávnostný akt menovania päťdesiatich nových profesorov a šiestich rektorov.
Budúcnosť vysokého školstva je podľa prezidenta Gašparoviča v úzkom prepojení s praktickým životom. *„Chcem veriť, že rapídne sa zvyšujúci počet docentov a profesorov slovenských vysokých škôl je a bude nielen súčasťou generačnej výmeny, ale aj procesu zvyšovania kvality vysokoškolského vzdelávania, o ktorú nám predovšetkým ide"*, povedal prezident Ivan Gašparovič.
Na slávnostnom akte boli prítomní Peter Plavčan, generálny riaditeľ Sekcie vysokých škôl Ministerstva školstva SR, Libor Vozár, prezident Slovenskej rektorskej konferencie, Viktor Smieško, predseda Rady vysokých škôl SR a Ľubor Fišera, predseda Akreditačnej komisie. Za prítomných profesorov poďakoval hlave štátu Ľudovít Labík. Podľa informácií denníka Sme spolu s poslednými menovanými je k 26. máju 2014 na Slovensku 1515 profesorov.

Medzi novovymenovanými profesormi bola aj prodekanka Fakulty architektúry STU pre vedu, výskum a doktorandské štúdium prof. Ing. arch. Dr. Henrieta Moravčíková, PhD., v odbore architektúra a urbanizmus. Srdečne blahoželáme!

– red. upr. podľa http://www.sme.sk/c/7215461/gasparovic-vymenoval-novych-rektorov-a-profesorov-zoznam.html, foto: HM Hertha Hurnaus In:http://style.hnonline.sk/vikend-140/slaba-architektura-u-nas-vznika-najma-z-chamtivosti-583727 –

NA OKRAJI ALEBO MIESTA ARCHITEKTONICKÉHO VZ(D)ORU

Čo znamená periféria? Čo znamená byť na okraji -záujmu? dôležitého centra? pozornosti? Čo podmieňuje geografické miesto vzniku a hodnotu architektúry? Aké spoločenské podmienky ovplyvňujú aká architektúra sa kde postaví?
Spoločná česko-slovenská výstava *Na okraji alebo Miesta architektonického vz(d)oru,* ktorá sa uskutočnila na Fakulte architektúry STU na prelome mája a júna 2014 ako súčasť DAAD 2014 predstavila takú súčasnú českú a slovenskú architektúru, ktorá vznikla mimo tradičných centier. Slávnostné otvorenie výstavy sa uskutočnilo v stredu 28. mája 2014 a súčasťou otvorenia výstavy boli prednášky kurátorov výstavy Petra Volfa, Henriety Moravčíkovej a prednáška jedného z vystavujúcich architektov, dekana Fakulty umení a architektúry technickej univerzity v Liberci Zdeňka Fránka.
Výstavu tvorili dve relatívne samostatné národné expozície, ktoré vytvorili ich dva samostatné kolektívy, a tak prístup k ich zadaniu bol u oboch trochu odlišný.
Výstava **Místa architektonického vz(d)oru: Česká architektura mimo tradiční centra 1990–2013** sa zaoberá viac než stovkou architektonických diel, ktoré vznikli v období 1990 až 2013 na území Českej republiky v obciach a mestách, ktorých nedosahuje 20 000 tisíc obyvateľov. Výstava sa usiluje obsiahnuť najmä architektonické diela slúžiace verejnému prospechu ako školy, vzdelávacie centrá, obecné úrady, domovy dôchodcov, geriatrické centrá, kostoly, kultúrne domy, galérie, múzeá, pamätníky, ale prezentuje aj dopravné a športové stavby, verejné priestory či priemyselnú architektúru. Architektúra sa môže stať jednak vzorom pre miestne samosprávy či súkromné subjekty, ale môže byť braná ako výraz odvahy vytvoriť dielo, ktoré nakoniec vedie k posilneniu či dokonca k zásadnej premene identity daného miesta. Autorom koncepcie výstavy a textov je Petr Volf, grafiky Štěpán Malovec.
Slovenská architektonická scéna je iná oproti českej. Dá sa považovať charakteristického predstaviteľa situácie na okraji európskeho architektonického diania. Prevažná časť tvorivej energie tu tradične smeruje k prekonávaniu základných spoločenských a technologických obmedzení. Tieto okolnosti potom nútia architektov neustále vytvárať neštandardné stratégie architektonickej tvorby, aby tieto obmedzenia mohli prekonať a využiť. Práve na architektonické diela, ktoré vznikli vďaka takým stratégiám upozorňuje výstava **Na okraji súčasná architektúra v regiónoch Slovenska**. Usiluje sa postihnúť regionálne architektonické ohniská, ktoré sa v uplynulých dvoch desaťročiach profilovali v rozličných častiach Slovenska, ale aj výsledky individuálnych autorských snažení smerovaných do viac či menej marginálnych častí krajiny. Poskytuje tak obraz o koncepciách, formách, tvorcoch i objednávateľoch architektúry, ktorá je komplementárnou súčasťou hlavných architektonických trendov.
Koncepcia a texty: Henrieta Moravčíková, Peter Szalay, Laura Pastoreková a grafika: Laura Pastoreková.

prof. Henrieta Moravčíková medzi zľava Petr Volf a sprava dekan FA Zdeněk Fránek

Problematikou **„Architektúry mimo centra"** sa zaoberala už v marci 2014 medzinárodná konferencia v Liberci, kde sa rad osobností svetovej architektúry vo svojich prednáškach světové architektury a následných diskusiách snažila objasniť svoju pozíciu z pohľadu ľudí, profesijne sa pohybujúcich mimo najvýznamnejších svetových metropol. Viac o názoroch a myšlienkach osobností architektúry uvádza Adam Gebrian: *http://www.earch.cz/cs/revue/adam-gebrian-periferie-je-misto-ktere-je-daleko-od-univerzity-1cast*

– upr. podľa TS DAAD, foto: Matej Kováč –

prof. Dr. Ing. arch. Henrieta Moravčíková

POÉZIA A GALEJE ŽIVOTA A TVORBY EUGENA KRAMÁRA

V májových dňoch uplynulo 100 rokov od narodenia významného slovenského architekta, spoluzakladateľa štúdia architektúry v Bratislave, profesora Eugena Kramára. Pri tejto príležitosti bola v bratislavskom Balašovom paláci Spolkom architektov Slovenska, Slovenskou komorou architektov a Fakultou architektúry Slovenskej technickej univerzity usporiadaná konferencia a výstava: Architektonické dielo Eugena Kramára. Taktiež bola vydaná kniha Poézia a galeje – spomienky architekta, z autentických materiálov, zápiskov a písomne zaznamenaných spomienok prof. Kramára, ktoré pre vydanie zostavili jeho dcéra Ing. arch. Zina Kramárová-Mihalčíková spolu s Ing. arch. Zuzanou Maníkovou.
Eugen Kramár sa narodil 5. mája 1914 v Devičom pri Krupine v rodine evanjelického farára, ktorá sa v roku 1920 presťahovala do Vrútok. Štúdium architektúry ukončil na ČVUT v Prahe v roku 1938. V roku 1942 založil spolu s prof. Ing. arch. Štefanom Lukačovičom súkromný projektový ateliér, ktorý prevádzkovali až do roku 1950, pričom spolu naprojektovali množstvo pozoruhodných budov na celom území Slovenska. Architekt Eugen Karmár bol v roku 1947 menovaný profesorom na SVŠT, oddelenia architektúry v Bratislave, ktorého bol spoluzakladateľom a v roku 1948 bol zvolený za predsedu Spolku slovenských architektov.
Život a dielo profesora Kramára však poznačil tvrdý úder, keď sa v roku 1950 stal obeťou vykonštruovaného politického procesu a bol odsúdený na 14 rokov väzenia. Väznený bol v Ilave a v Prahe na Pankráci. Toto kruté prerušenie normálneho života v rodine i v spoločnosti, bez možnosti pokračovať v sľubne sa rozvíjajúcej tvorivej činnosti, ho osudovo poznačilo. V jeho spomienkach zostalo všadeprítomné. V roku 1960 bol prepustený na amnestiu prezidenta a v roku 1967 súdne rehabilitovaný v plnom rozsahu. Čas však nebolo možné vrátiť späť. Stratené roky v rozlete tvorivých síl a v odlúčení od rodiny (manželky a troch malých detí) ostali preňho trvalou traumou. Pocit nenapraviteľnej nespravodlivosti do konca života podmienil jeho pohľad na dianie okolo seba. Napriek všetkému vždy hľadel do budúcnosti s vierou v ľudskosť a s odhodlaním byť užitočný a odovzdať maximum svojich schopností v prospech spoločnosti.
Celoživotné dielo prof. Eugena Kramára predstavuje stovky projektov predovšetkým verejných a reprezentatívnych budov a stavieb, z ktorých väčšina bola aj realizovaná. V prvom období, za prvej Slovenskej republiky a v prvých rokoch obnovenej ČSR, sú to hlavne projekty uskutočnené v spolupráci s prof. Štefanom Lukačovičom, z ních treba spomenúť najmä Budovu banky a divadla, dnes Hviezdoslavovo divadlo v Bratislave (projekt 1942–4 realizácia 1948–1955), Budovu Ústrednej poštovej správy v Bratislave – dnes MDaV (1946–51), Budovu Zboru národnej bezpečnosti, dnes Prezídia policajného zboru (1948–51), Administratívnu budovu Fondu národnej obnovy v Bratislave, dnes MPŽP a RR (1947, 1951) a i.
V druhom období, v rokoch 1960–1970 bol vedúcim projektantom v Stavoprojekte Košice, kde v spolupráci s Ing. arch. Jánom Šprlákom vypracoval množstvo projektov, realizovaných hlavne na východnom Slovensku a vo Vysokých Tatrách. Realizácie z tohto obdobia sú významnou fázou v Kramárovej tvorbe po návrate z väzenia do normálneho života. Najznámejšími sú Hotel FIS v Areáli snov Štrbské Pleso, Športový areál s mostíkmi, lanovkami a lyžiarskymi sedačkami na Solisko, budova Horskej služby v Starom Smokovci, Autocamp Tatranec s kolibou v Starom Smokovci, Železničná stanica Štrbské Pleso, Hotel Urán Tatranská Lomnica a iné. V treťom období svojej tvorby sa prof. E. Kramár v spolupráci so svojou dcérou Ing. arch. Zinou Kramárovou-Mihalčíkovou zameral hlavne na štúdie urbanistických riešení v centrách miest v súvislosti s plánovanými prestavbami mestských centier a na projekciu i rekonštrukciu budov.
Prof. Eugen Kramár bol pracovne i spoločensky aktívny až do poslednej chvíle života a jeho práca bola príležitostne ocenená, napriek tomu, že nebola náležite a na patričnej úrovni v danej dobe docenená primerane. Až v roku 1990 mu Spolok architektov Slovenska udelil prvú ponovembrovú **cenu Emila Belluša** za celoživotné dielo, v nasledujúcom roku mu usporiadal výstavu celoživotného diela v Umeleckej besede Slovenska a v roku 1994 mu Slovenská technická univerzita udelila **čestný titul Dr.h.c.** za rozvoj vedy a techniky v oblasti architektúry. Zhodou tragických okolností, tento veľký človek a vynikajúci architekt zomrel priam symbolicky pri udeľovaní **Pocty ministra kultúry SR za tvorivý vklad do slovenskej architektúry**, na Bratislavskom hrade 30. decembra 1996.
Čas preveril hodnoty Kramárovej tvorby, ktorá v jej vrcholných realizáciách nadväzuje na kvality diel Jurkoviča i Belluša, so zdôraznením racionálneho a súčasne výtvarného tvorivého prístupu v duchu svetovej moderny s citom pre slovenskú osobitosť. Viac sa o živote a diele tohto zanieteného slovenského architekta môžete dočítať v knihe Eugen Kramár: Poézia a galeje – spomienky architekta.

– text. doc. Ing. arch. Danica Končeková –

BIOMIMETIKA

V čase od 23. do 6. mája 2014 bola na Fakulte architektúry STU inštalovaná výstava mikrofotografií Biomimetika – inšpirácia prírodou. Výstava ponúkla fascinujúce štruktúry z prírody, veď biomimetika ako prírodný vedný odbor skúma zaujímavé štruktúry živých organizmov a snaží sa napodobniť a využiť ich na vývoj nových vynálezov a pokrokových technických riešení. Sprievodným podujatím výstavy bol seminár na tému: Biomimetika – inšpirácia nielen pre materiálový výskum. Na seminári odzneli príspevky o aktuálnom stave biomimetického výskumu, o bionickom modelovaní a srdcovej bunke ako biologickom laseri. Výstavu otvoril prof. Ing. Robert Redhammer, PhD., rektor STU a doc. Ing. arch. Ľubica Vitková, dekanka FA STU.

– red., foto z výstavy: Matej Kováč –

Horný obrázok dekanka FA STU a arch. Pavel Hnilička

SATELITY NA SATELITOCH

Aká bude budúcnosť suburbanizovaných lokalít v zázemí Bratislavy? Kde sú hranice stavebného rozvoja? Je možné transformovať sen o vlastnom dome so záhradou na udržateľnú formu rezidenčnej priestorovej štruktúry? Odpovede na tieto a iné otázky súvisiace s problematikou rezidenčnej suburbanizácie hľadali v priebehu letného semestra akademického roku 2013/14 študenti tretieho ročníka FA STU v predmete Ateliér urbanistického navrhovania V., ktorý viedol Ústav urbanizmu a územného plánovania.
Posledné desaťročie je u nás fenomén suburbanizácie v akademickom i praktickom diskurze veľmi aktuálny. Pôvodne poľnohospodárske a vidiecke usadlosti v zázemí Bratislavy sa premieňajú na satelitné mestečká so stovkami novostavieb. Neregulovaný rozvoj a silný individualizmus spôsobili, že vznikajúce obytné zóny trpia viacerými neduhmi. Slabé dopravné napojenie, monofunkčnosť, architektonická rôznorodosť, zanedbané verejné priestory a absencia základnej občianskej vybavenosti vedú k priestorovej a sociálnej izolácii a znižujú tak každodennú kvalitu života miestnych obyvateľov.
Vybrané riešené lokality Čierna Voda (časť obce Chorvátsky Grob) a Bernolákovo predstavujú dva rozdielne vývojové typy satelitov. Zatiaľ čo Čierna Voda vznikala formou hromadnej výstavby väčších developerských projektov, ktoré sa v rámci obce správajú ako samostatné uzatvorené celky, Bernolákovo je príkladom živelnej individuálnej výstavby. Cieľom ateliéru bolo analyzovať aktuálne problémy miestnych obyvateľov a navrhnúť transformáciu vybranej časti obytnej štruktúry, ktorá bude predstavovať alternatívu kvalitnejšieho bývania v suburbánnej zóne. Okrem návrhu obytnej štruktúry bola súčasťou zadania aj tzv. „intervencia". Zámerom bolo navrhnúť jednoduchý, lacný a ľahko realizovateľný zásah, ktorý by priniesol rýchle zlepšenie súčasného stavu obytného prostredia. Študentská tvorba mala ambíciu prispieť do diskusií o súčasnom stave vybraných suburbánnych lokalít a ich budúcnosti a hľadať iné, možno aj nečakané, alternatívne riešenia.
Ateliérová tvorba bola už druhý rok sprevádzaná podporným programom. Úvodnú prednášku pripravila v rámci predmetu Urbanizmus II. doc. Alžbeta Sopirová, ktorá sa problematike dlhodobo venuje. Do pravidelných diskusií o suburbanizácii aj o konkrétnych problémoch riešených lokalít počas kontrol rozpracovanosti prispela svojimi postrehmi a praktickými skúsenosťami Ing. arch. Ingrid Krumpolcová zo Stavebného úradu v Čiernej Vode. Koncom apríla 2014 sme na fakulte privítali architekta Igora Kovačevića, riaditeľa Centra pre stredoeurópsku architektúru a spoluzakladateľa ateliéru MOBA, ktorý prezentoval projekty a postupy, akými sa v rámci architektonickej kancelárie či ako občianske združenie, snažia adresovať problémy suburbií. Projekty urbánnej akupunktúry, realizované napr. v rámci projektu CULBURB, pomáhajú prostredníctvom kultúry, umenia a architektúry zviditeľňovať a riešiť pálčivé problémy vybraných suburbánnych území stredoeurópskych miest.
Odmenou na záver semestra bola študentom aj pedagógom prednáška architekta Pavla Hniličku, ktorá sa konala 28. mája 2014. Autor kultovej urbanistickej publikácie Sídelní kaše (2006,2008) (v súčasnosti o.i. vedúci Pracoviska pre územné a stavebné štandardy, Inštitút plánovania a rozvoja hlavného mesta Prahy) rozvíjal myšlienky vzťahu hustoty osídlenia a kvality bývania. Hustota je síce často skloňovaný ukazovateľ, avšak jeho dopad na vývoj urbárskej štruktúry býva v uvažovaní o meste prekvapivo často zanedbávaný.
S ukončením ateliéru je spojená aj prezentácia najlepších prác. Návrhy pre Bernolákovo budú prezentované v rámci internetovej televízie Oko Bernolákova. Pripravovaná výstava SUPER SUBURBIA – Nápady pre Čiernu Vodu zas predstaví vybrané študentské práce pre Čiernu Vodu. Výstavu si bolo možné pozrieť od 17. do 30.júna 2014 v Centre Monar v Chorvátskom Grobe – časti Čierna Voda.

– Text Ing. arch. Oľga Melcerová, PhD., Ing. arch. Katarína Smatanová, M.A.,
Foto z prednášky arch. Pavla Hniličku Mgr. Art. Matej Kováč –

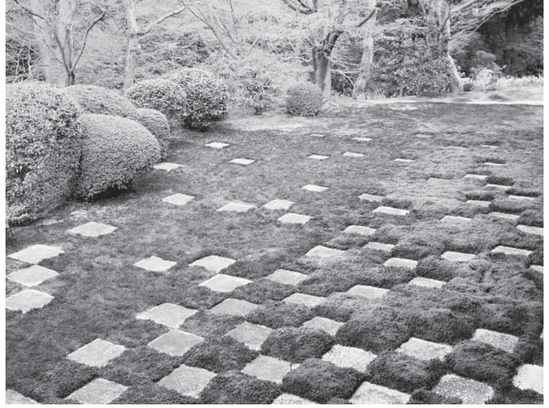

ZÁHRADY V CHRÁME TOFOKU-JI
miesto: Kyóto
obdobie: Showa (1926–1989)
štýl: suchá záhrada
Súčasný vzhľad záhrad, ktoré obkolesujú hlavnú budovu, pochádza z 30. rokov minulého storočia a navrhol ich záhradný architekt Mirei Shigemori. Záhrada na severnej strane opátovho domu je zo všetkých štyroch najznámejšia. Efekt šachovnice je vytvorený zo štvorcov a obdĺžnikov zo základných kameňov vstupnej brány a machu a je úplne neočakávaný. Scenériu rámujú pravidelne strihané kríky.
Foto: Tamara Reháčková

CESTA FILOZOFOV
Obľúbená cesta popri vodnom kanáli lemovaná stovkami sakúr v severnom Kyóte, v časti Higashiyama. Patrí medzi top miesta na pozorovanie sakúr.
Foto: Tamara Reháčková

FOYER FA ROZKVITOL JAPONSKÝMI ZÁHRADAMI

V dňoch 6.–15. júna 2014 bola vo výstavných priestoroch našej fakulty, širokej verejnosti sprístupnená séria fotografií Ing. Tamary Reháčkovej, PhD. z Ústavu krajinnej a záhradnej architektúry Fakulty architektúry STU v Bratislave.
Výstava „Japonské inšpirácie – objavte krásu japonských záhrad", ako súčasť celoslovenského podujatia – Víkend otvorených parkov a záhrad, dokumentovala návštevy autorky Japonska a jej osobný vzťah ku kultúre tejto krajiny, a to predovšetkým vďaka záhradám: *„Je úžasné vidieť, koľko lásky a pozornosti im venujú! Inšpirujúca je aj úcta k prírode, ktoré je stelesnená v každej záhrade. Počas kvitnutia sakúr chodia ľudia von, sadnú si pod kvetmi obsypané stromy, jedia, popíjajú a tešia sa,"* hovorí Tamara Reháčková.
Vystavované fotografie vznikli v októbri roku 2013 počas študijného pobytu autorky na Kyoto University of Art and Design, kde absolvovala dvojtýždenný intenzívny kurz zameraný na históriu a teóriu tvorby japonských záhrad. Jeho súčasťou bolo aj získavanie praktických zručností pod vedením záhradníkov v jednej z kyótskych záhrad: *„Na záver kurzu bol hlboko v horách workshop, počas ktorého musel každý účastník in situ vytvoriť vlastnými rukami záhradu. Výsledné dielo hodnotili 4 odborníci, z toho traja krajinní architekti a jeden umelecký kritik.,"* uvádza autorka.
Časť fotografií vznikla tento rok, počas dovolenkovej cesty autorky, so starostlivo zvoleným termínom – na začiatku apríla. Túžbou bolo zažiť a zdokumentovať sakury – japonské čerešne v plnom kvete: *„Bol to neopísateľný zážitok, vidieť všetky tie rozkvitnuté stromy. Len kúsok od hotela bol popri rieke park, v ktorom kvitlo spolu 4500 stromov!"*, hovorí autorka.
Počas oboch pobytov Tamara Reháčková navštívila vyše 80 záhrad, systematicky sa venovala návštevám, predovšetkým tých záhrad, ktoré sú súčasťou Svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Ako uvádza, veľmi inšpiratívne však boli aj súčasné úpravy, často využívajúce najmodernejšie technológie.
Zostaviť koncepciu výstavy a vytypovať najreprezentatívnejšie a najhodnotnejšie zábery zo stoviek vyhotovených, podľa slov autorky nebolo jednoduché. Pri výbere fotografií sa snažila zohľadniť aj jednotlivé vývojové etapy a sprostredkovať tak návštevníkom obraz o 1200 ročnej histórií japonskej záhradnej tvorby. Celkový obraz vnímania a prežívania záhradného umenia v Japonsku dopĺňali básne z 9. až 13 storočia, ktoré citlivo reflektujú jednotlivé prvky záhrad.
Výstava sa konala pod záštitou J. E. Akia Egawu, veľvyslanca Japonska v Slovenskej republike. Otvorenia sa taktiež zúčastnil primátor hl. mesta SR Bratislavy Milan Vtáčnik a generálny riaditeľ Sekcie kultúrneho dedičstva Pavol Šimunič. Vernisáž sprevádzalo spevácke vystúpenie Hany Fridovej, za sprievodu japonskej klaviristky Mayuko Takine.
Výstava vznikla za podpory Fakulty architektúry STU v Bratislave, Národného trustu a grantovej agentúry KEGA MŠVŠ SR. Tlač fotografií zabezpečila spoločnosť IMPROMAT, o preklady básní z japončiny do slovenčiny sa zaslúžil Mgr. F. Paulovič a FF UK v Bratislave.

– text Soňa Wagnerová,
zdroj foto 1, 2,3 Národný trust pre historické miesta a krajinu Slovenska –

Autorka výstavy Ing. Tamara Reháčková s primátorom HL. mesta SR Bratislavy Milanom Vtáčnikom

NAPRAVME SI FASÁDU!

Naša fakulta sa už po druhý raz zapojila do najväčšieho podujatia firemného dobrovoľníctva na Slovensku a v strednej Európe – Naše Mesto. Organizátorom je každoročne nezisková organizácia Nadácia Pontis a hlavnou myšlienkou je prepojenie ľudí z firiem a verejnosti s verejnými a verejnoprospešnými organizáciami. Tento rok sa do aktivity zapojilo viac ako 6000 dobrovoľníkov v 14 slovenských mestách.
Fakulta architektúry STU v Bratislave v roku 2014 uspela so žiadosťou o podporu s projektom Napravme si FAsádu! A to nielen vo forme personálnej výpomoci, ale i v získaní finančného grantu. Stanovili sme si nemalý cieľ – očistiť fasádu objektu našej fakulty od nežiaducich zásahov vandalov sprejmi a odkryť tak pôvodné estetické kvality tejto Národnej kultúrnej pamiatky od významného slovenského architekta, autora budovy a zakladateľa architektonického školstva na Slovensku, Emila Belluša.
V duchu tohtoročného hesla „Postavme naše mesto na nohy!" obkolesila, v piatok 13. júna 2014, budovu FA STU reťaz dobrovoľníkov, tvorená 52 zamestnancami – manažérmi – troch nadnárodných firiem a dvadsiatkou študentov našej fakulty, zorganizovaných cez členov Študentského parlamentu. Za pomoci dostupného základného technického vybavenia a šetrným prístupom k pamiatke sa za necelých 5 hodín podarilo očistiť prevažnú časť vytipovaných plôch.
Všetkým podporovateľom tohto projektu ďakujeme!

– Mgr. Soňa Wagnerová –

http://www.nadaciapontis.sk/
http://www.nasemesto.sk/
http://www.spfastu.sk/

Zľava autorka Ing. Tamara Reháčková, generálny riaditeľ Sekcie kultúrneho dedičstva Pavol Šimunič, J.E. Akio Egawa, veľvyslanec Japonska v Slovenskej republike, dekanka FA STU doc. Ľubica Vitková a primátor HL. mesta SR Bratislavy Milan Vtáčnik

BOLA RAZ ZAS JEDNA NOC...

O čom je (nielen) počas jednej noci škola architektúry? Podujatie Noc architektúry predstavuje dnes už stabilný formát, ktorý vznikol z iniciatívy študentov Fakulty architektúry STU v Bratislave pred vyše tromi rokmi. Vyvstal z potreby vytvoriť priestor pre otvorený dialóg o tom, ako posilniť kvalitu vzdelávania a výchovy architektov a ukázať cestu, ako zefektívniť a zatraktívniť štúdium na vysokých školách vo všeobecnosti.

Ako napovedá téma siedmeho vydania (podujatie sa uskutočňuje dvakrát ročne vždy vo februári a v júni), organizátori od základnej myšlienky tohto podujatia, ani vo štvrtok 19. Júna 2014, neupustili. „O čom je škola architektúry?" Mnohé odpovede na túto otázku priniesla prednáška obľúbeného pedagóga, prof. Imricha Tužinského. V nej ponúkol prierez svojím životom a pôsobením, ako na škole, tak i v praxi ako projektanta. Vystúpenie prof. Tužinského bolo labuťou pieseň profesorovho pôsobenia, ako prednášajúceho, na pôde našej fakulty a plagáty naň ohlasovali legendu. Aule Emila Belluša vydýchaný vzduch a preplnené schodiská pristanú – čo viac dodať?

V rámci programu dostali priestor i tentoraz tzv. 15-minútovky – krátke prezentácie združení nadšencov a občianskych iniciatív nielen architektov a dizajnérov, ktorí predstavili svoje projektov na aktuálne témy. V rámci bloku sa predstavili *„...chalani z občianskeho združenia ´Oživme Kapitulskú´ s ukážkou pripravovanej aplikácie, ktorá má pomôcť turistom a návštevníkom prostredníctvom virtuálnej reality bližšie spoznať objekty a ráz celej ulice a to, ako vyzerala pred desaťročiami,"* hovorí Andrej Olah, zo združenia Archtung a organizátor podujatia.
Mies.SK je formátom, ktorý prináša videorozhovory zvyčajne s tromi slovenskými architektmi, resp. ateliérmi. Na ostatnej Noci architektúry boli uvedení: Maroš Fečík z ateliéru plusminusarchitects, Adam Berka so svojím projektom Miesta Mesta a na záver Elena Šoltésová a Andrej Olah za občianske združenie Archtung. Títo združenie predstavili, oboznámili návštevníkov, čo ich viedlo k jeho založeniu a čo-to porozprávali zo zákulisia príprav Noci Architektúry.
Foyer tento raz, okrem hudobnej produkcie už dvorného DJ Bobsana, dominovala ekoformula, realizovaný projekt spolupráce dizajnérov našej fakulty so Strojníckou fakultou STU. Vďaka spolupráci so spoločnosťou Ruukki sa podarilo vstup do Fakulty architektúry STU z Námestia slobody oživiť trvalým osadením cortenových kvetináčov – lavičiek a stolíka.

Noc architektúry je poznávacím znamením ukončenia každého semestra a poskytuje tak v prvom rade príležitosť pre bilancovanie o konfrontáciu výsledkov študentských ateliérových prác. Podľa organizátorov však vystavené projekty bývajú, čo sa týka kvality, ale aj počtu v rámci jednotlivých ústavov, nevyvážené: *„...mrzí nás malá zainteresovanosť a spolupráca zo strany pedagógov, z ktorých len niekoľko na akcii zostáva aj počas večera, a rovnako aj spolupráca pri výbere prác ktoré budú vystavené. Toto pritom vnímame ako kľúčový prvok Noci architektúry, kvôli ktorému sme sa akciu rozhodli začať robiť"*, hodnotí Andrej Olah.

Z narastajúcej popularity Noci architektúry majú organizátori radosť, o čom svedčí zvyšujúci sa počet účastníkov (tento semester odhadujú 1000 ľudí). Súčasne však vnímajú, že veľa vecí je ešte treba zmeniť: *„...je pre nás výzvou do budúcnosti, zlepšiť práve komunikáciu na úrovni pedagógov, pokúsiť sa ich zapojiť viac do diania na celej akcii, a tým aj nadviazať lepšiu komunikáciu medzi nimi a študentmi. Veríme že v budúcnosti vznikne veľa podnetných diskusií práve medzi pedagógmi a študentmi,"* opäť Andrej Olah.

– text Soňa Wagnerová,
foto: Matej Kováč –

prof. Ing. Imrich Tužinský, PhD.

VIVAT PROFESOR TUŽINSKÝ!

Aula Emila Belluša počas Noci architektúry praskala vo švíkoch. Lúčila sa osobnosť, legenda Fakulty architektúry STU, obľúbený pedagóg naprieč mnohými generáciami študentov architektúry – profesor Imrich Tužinský.

Profesor Tužinský učil študentov architektúry konštrukcie pozemných stavieb alebo KáPéSko (kto by si nepamätal „harmoniku" so zadaniami...) najprv ako pedagóg Stavebnej fakulty SVŠT, ale po roku 1989 ako pedagóg na Fakulte architektúry STU celkom úctyhodných päťdesiattri rokov. Jeho posledná prednáška určená súčasným študentom, bývalým študentom a kolegom nás previedla jeho osobným životom v kontexte historických súvislostí aj spektrom pedagogických a pracovných udalostí a priateľských kontaktov.

Aký by bol architekt bez elementárnych znalostí konštrukcií? Vďaka prof. Tužinskému sme sa stavu nevedomosti o konštrukciách vyhli. Prísny, vyžadujúci, bol známy tým, že nemal rád, keď sa podvádzalo a nechodilo na jeho prednášky. Vynikal vynikajúcou pamäťou, vždy vedel kto bol a kto nie na jeho prednáške. Bol známy tiež podaním ruky po nespravenej skúške a svojou vetou: „Do videnia, pán kolega, verím, že sa to naučíte lepšie!". Profesor Tužinský bol vynikajúci pedagóg so schopnosťou vysvetliť a ozrejmiť, ale aj populárny svojím priateľským prístupom, zmyslom pre spravodlivosť.

Profesor Imrich Tužinský sa na poslednej Noci architektúry lúčil. Vtipne a so šarmom!

Ďakujeme pán profesor, je pre nás cťou, že ste nás učili! Prajeme Vám do ďalších rokov veľa zdravia a britkú myseľ.
Vivat!

– Irena Dorotjaková –

prof. Imrich Tužinský s dekankou FA STU doc. Ľubicou Vitkovou

RE-WORKING DETMERODE

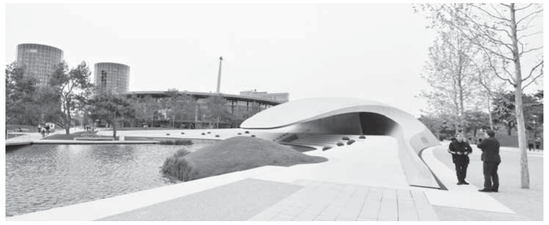

Na prelome apríla a mája sa naši študenti a pedagógovia zúčastnili medzinárodného intenzívneho vzdelávacieho Erasmus-programu **Re working the Detmerode-Estatevo Wolfsburgu** v Nemecku. Za týmto záhadným názvom sa skrýva jeden z najvýznamnejších medziuniverzitných projektov zaoberajúcich sa ochranou a obnovou architektonického, ale i kultúrneho odkazu moderného hnutia v Európe. Tento projekt (pod názvom RE-WORKING MODERN) vznikol už v roku 2002. Jeho hlavným cieľom je priblížiť novej, nastupujúcej generácii architektov, urbanistov, pamiatkarov, ale i stavebných inžinierov moderné hnutie, jeho špecifiká a kvality. Vzhľadom k tomu, že svet v súčasnej dobe prechádza mnohými zmenami, ani moderné hnutie sa nevyhlo početným čiastkovým, ale i radikálnym zmenám v náhľade na vlastnú tvorbu. Preto ďalším cieľom projektu je hľadanie a sformulovanie stratégií, ako reagovať na nové požiadavky spoločnosti pri obnove a zachovávaní dedičstva moderny. Zároveň tu vznikla platforma na konfrontovanie názorov na obnovu moderného architektonického dedičstva na medzinárodnej úrovni medzi odborníkmi navzájom. Naša fakulta má tú česť už druhý rok participovať na tomto projekte.

Tohto vzdelávacieho programu sa zúčastnilo viac ako 70 účastníkov zo 17 rôznych krajín z celého sveta (Pakistan, Peru, Libanon, Juhoafrická Republika, Čína, Taiwan, Francúzsko, Taliansko, Španielsko, Nemecko,Holandsko,Belgicko, Estónsko, Chorvátsko, Bulharsko, Grécko a samozrejme aj Slovensko). Títo zástupcovia boli vyslaní z piatich univerzít participujúcich na tomto projekte (Fachhochschule Frankfurt am Main, Nemecko; Politecnico di Milano, Taliansko;Katholieke Universiteit Leuven, Belgicko; Eesti Kunstiakadeemia Tallin, Estónsko a naša alma mater). Našu školu reprezentovali ôsmi študenti: Matúš Antolík, Štefan Bekeš, Erik Blaho, Karol Görner, Boris Kudrna, Renáta Šintajová, Andrea Veselá a Bruno Welnitz.

Hlavným organizátorom celého projektu bol Prof. Dr. Wolfgang Jung z univerzity vo Frankfurte. Hlavným slovenským koordinátorom bola Prof. Dr. Ing. arch. Henrieta Moravčíková. Ďalší pedagógovia zo Slovenska, ktorí participovali na projekte boli: Ing. arch. Pavel Paňák, hosťujúci profesor; Ing. arch. Mária Topoľčanská, PhD a Ing. arch. Martin Jančok.

Témou tohtoročného sústredenia bolo hľadanie možností revitalizácie významných, či ikonických budov v Detmerode, ako i celej tejto štvrte. Detmerode je mestská časť, či lepšie povedané jedno zo sídlisk mesta Wolfsburg. Je to malé, 120-tisícové nemecké mestečko, ktoré bolo založené 1. Júla 1938 továrnikom Ferdinandom Porschem. Spoločne s mestom tu bola založená i obrovská fabrika pre výrobu „ľudových" automobilov (z toho pochádza názov Volkswagen), ktorá tu dodnes stojí a zároveň je sídlom celého koncernu Volkswagen. Okrem centrály a fabriky sa tu nachádza i zábavný park Autostadt, ktorý ponúka veľa automobilových atrakcií a zážitkov od možnosti odskúšania si koncernových automobilov až po ich kúpu.

Ale teraz sa vráťme k sústredeniu a k tomu, čo sme tam robili. Ako už bolo v predchádzajúcich riadkoch naznačené, Wolfsburg je mesto áut a pre autá. Viac ako 50% obyvateľov mesta pracuje pre koncern a tento fakt sa odzrkadľuje v celom meste vrátane nami riešenej mestskej časti Detmerode. Tá vznikla v 70-tých rokoch 20. stor. na princípoch a zásadách navrhovania neskoromodernistických miest. Rozvolnené štruktúry tohto sídliska sa podobajú nášmu Ružinovu. Štvrť bola navrhnutá pre približne 14 000 obyvateľov. Aj keď celková populácia mesta každým rokom rastie, táto mestská časť sa potýka s vyľudňovaním. V súčasnej dobe tu žije len polovica z navrhovaného počtu obyvateľov. Veľké množstvo bytov je prázdnych i keď, paradoxne, mesto trpí práve ich nedostatkom. Ľudia sa tu proste nechcú sťahovať. A práve možnostiam ako zvrátiť tento trend bolo venované tohtoročné sústredenie. Hľadali a riešili sme problémy na úrovni jednotlivých vytypovaných (pre túto časť mesta ikonických, či neuralgicky problémových) budovách, ale i na úrovni urbánnej štruktúry štvrte a jej náväznostiach na mesto. Pod vedením lektorov zo zahraničných univerzít, ale i z našej alma mater, a aj po konzultáciách s odborníkmi na trvalú udržateľnosť a obnovu pamiatok i po konzultáciách s hlavnou architektkou mesta Wolfsburg, zástupcami mestskej rady a samotnými obyvateľmi Detmerode vzniklo 14 rôznych návrhov revitalizácie, ktoré sa venovali siedmim starostlivo vybraným témam. Výsledky našich prác boli prezentované na verejnej prezentácii za účasti odbornej, ale i laickej verejnosti. Grafické výstupy boli prezentované i na výstave usporiadanej pri tejto príležitosti v Alvar Alto fóre v centre Wolfsburgu. Ak sa chcete o navrhovaných riešeniach (a nielen o našich) dozvedieť viac, publikácia s nimi bude dostupná v knižnici FA. Zároveň v najbližšom čísle časopisu ALFA bude uverejnený článok podrobne popisujúci návrhy našich tímov.

Na záver by som sa chcel za všetkých účastníkov poďakovať za možnosť reprezentovať našu školu na tomto významnom medzinárodnom podujatí. Dúfam, že sme dostatočne prejavili naše kvality a tak prispeli k úspešnému reprezentovaniu našej alma mater.

– za účastníkov sústredenia text: Štefan Bekeš, foto: Štefan Bekeš a i. –

VODA A MESTO –BROWNFIELDY

Karbinet počítačových a multimediálnych disciplín zorganizoval na pôde Fakulty architektúry STU v Bratislave 12. mája 2014 vedeckú konferenciu s medzinárodnou účasťou „Voda a mesto – brownfieldy". Nosnou témou konferencie bola problematika brownfieldov nachádzajúcich sa v kontakte s vodou (vodný tok, vodná plocha) v krajinách V4 a možnosti ich revitalizácie vo vybraných urbánnych a krajinných štruktúrach. Zasadaciu miestnosť dekanky zaplnili prednášajúci zo všetkých krajín Vyšehradskej štvorky s väčšinovým zastúpením mladých vedcov a výskumných pracovníkov. Podujatie oficiálne otvorila dekanka Fakulty architektúry STU doc. Ing. arch. Ľubica Vitková, PhD. a predseda programového výboru Ing. arch. Juraj Furdík PhD. za prítomnosti členov vedeckého výboru konferencie, ktorému predsedal prof. Ing. arch. Peter Gál, PhD., členov programového výboru, prednášajúcich a ostatných zúčastnených. Ing. arch. Juraj Furdík, PhD. zároveň otvoril aj prvý blok prednášok, keď predstavil zúčastneným históriu a ciele projektu MobEx, ktorého súčasťou bola aj táto konferencia.

Hlavnou časťou jeho príspevku bol úvod do problematiky brownfieldov, kde prezentoval základné pojmoslovie, typológiu a medzinárodne uznávané definície brownfieldov. Zaujímavá bola prednáška mladého výskumného pracovníka Ing. Stanislava Endela z Vysokej školy banskej z Ostravy, ktorý demonštroval dlhodobý vývoj v území pri regenerácii sociálneho brownfieldu s využitím nástrojov matematického modelovania.

Poobede nasledoval druhý blok prednášok, ktorému predsedal doc. Ing. František Kuda, CSc. z Vysokej školy banskej v Ostrave. Tu študentky doktorandského štúdia z Korvínovej univerzity v Budapešti analyzovali revitalizácie zdevastovaných území popri železničných tratiach vo významných svetových centrách a zároveň hľadali teoretické riešenia systémov zelene v brownfieldových líniách železníc v maďarskej metropole. Ing. arch. Katarína Kristiánová, PhD., vedúca Ústavu krajinnej a záhradnej architektúry prezentovala nové krajinno-architektonické prístupy k návrhom protipovodňových opatrení pri transformácii brownfieldov vo vzťahu k novým spôsobom vnímania úloh vody v urbanizovanom prostredí a vo verejnom priestore regenerovaných miest. Počas prestávky mali prítomní možnosť prezrieť si na 1. poschodí vedľa miestnosti č. 119 postre študentov FA STU venujúcich sa téme brownfieldov a vodných tokov v niektorých mestách Slovenska.

Záverečný blok prednášok, ktorému predsedali Dr. Ing. arch. Wojciech Wójcikowski z Technickej univerzity v Krakove a pán Richárd Ongjerth z Magyar Urbanisztikai Tudásközpont Nonprofit Kft. v Budapešti, patril kolegom z Fakulty architektúry Technickej univerzity v Krakove, ktorí prezentovali súčasné trendy a problémy regenerácie opustených území na vybraných príkladoch poľských miest a regiónov. Ukončenie konferencie sa nieslo v znamení prijatia záverov vedeckým výborom, ktoré budú publikované v pripravovanom konferenčnom zborníku.

Po konferencii sa všetci prítomní presunuli do priestorov Galérie architektúry SAS na Panskej ulici v historickom centre Bratislavy, kde sa od 17:30 uskutočnila pod garanciou Fakulty architektúry STU vernisáž výstavy „Voda a mesto – brownfieldy. Vybrané štúdie v krajinách V4". Výstava predstavovala súbor 24 posterov prezentujúcich aktuálnu problematiku brownfieldov nachádzajúcich sa v kontakte s vodou vo významných centrách krajín V4, ako aj možnosti a súčasné projekty ich revitalizácie. Výstavu oficiálne otvorili dekanka FA STU doc. Ing. arch. Ľubica Vitková, PhD. a prezident Spolku architektov Slovenska Prof. akad. arch. Ing. arch. Ján Miloslav Bahna. Obaja vyzdvihli vysokú úroveň prezentovaných prác a aktuálnosť danej problematiky. Ich slová potom doplnil kurátor výstavy Ing. arch. Juraj Furdík, PhD. a zástupcovia projektových partnerov z Čiech, Maďarska a Poľska. Slovenskú časť výstavy predstavovali práce pedagógov, vedeckých pracovníkov a doktorandov pôsobiacich na Fakulte architektúry STU v Bratislave. Návštevníci sa tak mohli zoznámiť s aktuálnymi problémami a analýzami brownfieldov rozprestierajúcich sa pri vodných tokoch v Bratislave, Banskej Bystrici, Ružomberku a Trenčíne, pričom mali zároveň jedinečnú možnosť porovnať tieto prezentácie s prácami predstavujúcimi túto problematiku v mestách ostatných krajín V4. Výstava trvala do 24. mája 2014.

Obe podujatia, ako konferencia, tak aj výstava boli súčasťou aktivít projektu „MobEx 2013–2014. Water and City – Brownfields", ktorý je realizovaný s finančnou podporou Medzinárodného vyšehradského fondu. Viac informácií o tomto projekte nájdete na *http://mobex2013.weebly.com.*

– text Rostislav Ondruš –

Prednáška Ing. arch. Daniela Furdíka a Ing. arch. Ivora Mečiara, ArtD.: „Brownfieldy na území Bratislavy v dotyku s riekou Dunaj".

Prednáška Ing. arch. Juraja Furdíka,PhD.: „Voda a mesto – brownfieldy z hľadiska tvorby urbánnej štruktúry a problematiky územného plánovania".

Oficiálne otvorenie konferencie

Voľný pohyb návštevníkov vernisáže výstavy „Voda a mesto – brownfieldy. Vybrané štúdie v krajinách V4"

Oficiálne otvorenie výstavy „Voda a mesto – brownfieldy. Vybrané štúdie v krajinách V4" v Galérii architektúry SAS na Panskej ulici v Bratislave.

ÚLOHA ARCHITEKTA PRI OBNOVE PAMIATOK

V stredu 14. mája 2014 sa na Fakulte architektúry STU uskutočnila panelová diskusia s hlavnou témou „Úloha architekta pri obnove pamiatok“ ako v poradí druhá akcia platformy „Načo sú nám pamiatky?“. Cieľom platformy je priblížiť študentom viac problematiku obnovy pamiatok, cez názory a skúsenosti odborníkov z akademickej pôdy, ale aj ľudí z profesií vyskytujúcich sa na rôznych pozíciách v procese obnovy architektonického dedičstva.
Pozvanie prijali hostia: doc. Ing. arch. Jana Gregorová, PhD. (Fakulta architektúry STU, a ateliér G+G projekt, obnova pamiatok, spol. s.r.o.), Ing. arch. Ingrid Konrad (hlavná architektka mesta Bratislava), Ing. arch. Pavol Paňák (ateliér Architekti BKPS), Ing. arch. Ľubica Paučulová (ateliér S.L.N.C.O, Banská Štiavnica). Diskusie sa z dôvodu choroby nezúčastnil Ing. arch. Pavol Ižvolt, PhD. (Pamiatkový úrad Slovenskej republiky).
Po úvodnom slove dekanky Fakulty architektúry STU doc. Ing. arch. Ľubici Vitkovej, PhD. sa vedenia diskusie ujala facilitátorka Ing. arch. Zora Paulínyová. Diskusia bola rozdelená do troch diskusných kôl, v ktorých mali možnosť vyjadriť svoj názor pódioví hostia:

POTREBA PRÍTOMNOSTI ARCHITEKTA PRI OBNOVE PAMIATOK – 1. DISKUSNÉ KOLO:
Doc. Jana Gregorová spomenula, že sama je produktom výchovy česko-slovenskej pamiatkovej školy, keď sa ešte pestovali aj architekti v pozícii pamiatkového ústavu, ale tá situácia je dnes zmenená. Hovorila o tom, že profesia architekta je poddimenzovaná a nie je celkom docenená potreba komunikácie pamiatkového úradu s architektmi. Ak architekt, ktorý má ambíciu tvoriť v oblasti obnovy pamiatok, nemá patričný protipól v rámci pamiatkového úradu, ktorý určuje metódu pamiatkovej obnovy, tak vzniká problém. Prítomnosť architekta pri obnove pamiatok považuje za potrebnú, ale obrovský deficit pociťuje:

obrázok hore: zľava arch. Ľubica Paučulová, doc. Jana Gregorová a arch. Zora Paulíniová

zľava arch. Pavol Paňák, hl. architektka Bratislavy Ingrid Konrad a arch. Ľubica Paučulová

„...v porovnaní s minulosťou je deficit v absencii vyprodukovania architekta metodika – pamiatkára..., pretože v polohe projektanta pri obnove národných kultúrnych pamiatok (NKP) často nie je prítomný architekt, ale pamiatkovú obnovu robia stavební inžinieri.“ Z hľadiska určovania metódy obnovy sú niekedy dané kritériá obnovy tak, akoby tvorivý architektonický vstup nebol ani požadovaný. „A to je otázka, či stačí obyčajná stavebná obnova pamiatkového objektu alebo chceme v každom prípade pamiatku ako exponát povýšiť aj na architektonický produkt, a preto by mal byť architekt minimálne mediátorom, keď nie je projektantom nových zásahov.“
Hlavná architektka Bratislavy Ingrid Konrad povedala, že architekt ako metodik, alebo ako projektant má byť, samozrejme, prítomný pri obnove pamiatok. Kto iný? „V situácii, do ktorej som na Slovensku „vhupla“ sú profesie, ktoré by mali spolupracovať – architekti, stavební inžinieri, pamiatkári, kunsthistorici, ale niekedy mám pocit, že spoločnú reč nenájdu, alebo ju hľadajú len ťažko.“ A pritom sú tieto profesie de facto zodpovedné za stavebnú kultúru, ale sa takto znemožňujú voči laickej verejnosti. Vo verejnej správe je to veľmi očividné, dokonca až alarmujúce.
Arch. Pavol Paňák k téme povedal: „Architekt je mediátorom medzi nárokom ochrany pamiatky a nárokom investora. V tomto je tá pozícia nezastupiteľná a veľmi závažná. Tá otázka je pre mňa preto úplne jednoduchá.“

VPLYV PAMIATKOVEJ HODNOTY NA TVORIVÝ VSTUP ARCHITEKTA – 2. DISKUSNÉ KOLO:
Arch. Ľubica Paučulová: „Pamiatkový úrad dá niekedy krásne vyjadrenia aj na tri strany, čo všetko sa má pri obnove dodržať – sklon strechy, valby a pod., ale keď prídete na miesto, kde je to zrealizované vidíte zlé detaily, zlé pomery. Napríklad Banská Štiavnica je znakový zážitok – celkom jasne definovateľná encyklopédia znakov, ktorá sa vygenerovala.“ Úloha pre architekta je s pokorou napr. na baníckom dome zopakovať tvar strechy, tak ako sa Japonci netrápia, či na mieste zostalo pôvodné drevo, ale vytvoria ten istý tvar. Dochádzame k tomu, že duch miesta sa mení, keď príde architekt, ktorý sa mu nevenuje a vytvorí patvar.“ Názor taký preferovaný v slovenských podmienkach, že keď je niečo schátrané, treba to nahradiť novým, arch. Paučulová nezastáva. Je presvedčená, že pamiatková starostlivosť by mala byť oveľa pokornejšia k tradičnej architektúre a nehanbiť sa s pietou a pokorou opravovať to, čo je staré. „Ide podľa mňa o filozofickú otázku. Organizačno-právne veci sú dôležité, ale nie sú civilizačným riešením, lebo stále vymedzovanie sa znamená degeneráciu. Pluralizmus je strašne dôležitý a u nás by sme sa nemali báť pokračovať v tradičnom duchu, keď zasahujeme do tradičného prostredia. Toto je náš problém. My sme stále strojcovia nových moderných začiatkov a pokračovaní a to tradičné si držíme ako nejaké vázičky na poličke. A to si myslím, že svet je už dávno pred nami...“
JG: „V architektonickej tvorbe bolo obdobie, keď sa produkovala tradičná architektúra a teraz je obdobie, kedy sa produkuje zas architektúra moderná. Cieľom pamiatkovej starostlivosti je spomaliť proces zániku tradičných architektúr. Ak zoberieme do úvahy, že ťažisko našich pamiatkovo

chránených urbánnych štruktúr je tradičného typu, viac alebo menej prestavovaných v období moderny, je dosť dôležitá otázka, či chceme tento proces zastabilizovať a nebudeme ďalej posúvať to moderné, ktoré zvyšuje princíp heterogenity. Mnohí moderní architekti neboli vedení k tomu, že tvorba tradičného typu je v určitých situáciách plnohodnotná a rovnocenná tvorbe architektúry moderného typu. Pokiaľ sa nezačne objektivizovať produkcia súčasnej tvorby, ktorá berie ohľad na tradičný urbanistický kontext ako plnohodnotný, tak sa takéto diskusie nikdy neukončia.“
PP: „Ak si odmyslím architekta a jeho výkon, tak rozhodujúce pri pamiatke je charakterizovanie jej hodnôt. A tie hodnoty sú všelijaké. Fáza, keď treba formulovať čo je na pamiatke cenné a prečo je vážna. Ako príklad uvediem rekonštrukciu Nového múzea v Berlíne od Davida Chipperfielda, na ktorej sa ocenili viaceré aspekty, o. i. aj tragický zlom, ktorým bolo zbúranie Berlína a ktorý sa stal legitímnou súčasťou architektúry v susedstve s kunsthistorickými hodnotami, čo má v nemeckom prostredí kultúrno-spoločenskú a politickú hodnotu. Táto ruptúra je v tomto prípade interpretovaná majstrovským architektonickým spôsobom. Čo sa týka bratislavského hradu, pre mňa rovnako cenným obdobím jeho existencie bolo obdobie jeho znovuzrodenia. Podoba jeho obnovy zo 60-tych rokov sa viaže s významným štátotvorným aktom, keď na ňom v socialistickom Československu bola v októbri 1968 vyhlásená federácia Slovenskej republiky prijatím Ústavného zákona o federatívnom usporiadaní Československej socialistickej republiky. Tento akt sa považuje za vyhlásenie rovnoprávnosti Česka a Slovenska a za prípravu na vyhlásenie samostatnej Slovenskej republiky o vyše tri desaťročia neskôr.
Je mi ľúto, že táto vrstva, ktorá bola v tej dobovej maniere podľa mňa urobená veľmi dobre, bola pri stanovení metódy obnovy ubratá, a preto obdobie, keď sa formuluje zámer obnovy, považujem za rozhodujúce. Potom je to už o tom, či to robí dobrý, alebo nie tak dobrý architekt. Ale nemyslím si, že architektúra má byť panoptikum a pamiatka má na sebe ukazovať všetko, čo sa s ňou udialo.“

POTREBA ŠPECIALIZÁCIE „ARCHITEKTA PAMIATKÁRA“ PRI OBNOVE NKP – 3. DISKUSNÉ KOLO:
JG: „Pri výchove architektov pamiatkárov ich treba učiť filozofii a významu toho, čo robia. Ak máme štruktúru, ktorej homogenitu chceme zachovať, je potrebné školiť študentov k empatickému vnímaniu kontextu. Ten kontext môže byť tradičného typu, moderného typu, alebo zmiešaného typu. A to sa študenti neučia.“

PP: „Ak hovoríme o výkone profesie, osobne neverím na akúsi výnimočnú profesiu architekt pamiatkár a nemyslím si ani, že to garantuje nejaký lepší výsledok. Vždy to len závisí od toho, či ten architekt vie, alebo nevie. Dobrý je preto, lebo je citlivý, vie čítať kontext a má záujem o stavbu, do ktorej vstupuje a veľmi dobre si ju naštuduje. Potom veľmi rýchlo pochopí, koho všetkého bude potrebovať, aby s ním mohol debatovať o veciach, do ktorých sa nerozumie, ale ktoré len cíti, že by potreboval vedieť. Za toto žiadny nejaký osobitný titul architekt pamiatkár neručí. Jedine skúsenosťou sa dá predsa len ten iný prístup k takejto úlohe nadobudnúť. To sa nedá naštudovať. “
Voľná diskusia po tomto kole poskytla priestor na vyjadrenie názorov publika s následnými reakciami pódiových hostí:
prof. Ing. arch. Bohumil Kováč, PhD.: „Vec, ktorú by sme mali presadiť možno aj do zákona, je architektonická súťaž, lebo je najväčšou garanciou kvality. Každá pamiatka musí mať výskum, musí mať zásady pamiatkovej ochrany. Kvalifikovaní odborníci pripravia súťažné podmienky a odborná porota vyhodnotí prihlásené návrhy. Súťažiť môžu všetci. Vybraný návrh je spracovaný do projektovej dokumentácie. Nasleduje povoľovací proces, v ktorom opäť prejde kontrolou príslušných inštitúcií. Tie by sa ale mali kontinuálne vzdelávať. Toto je skôr cesta hľadania kvality, ako špecializácia architektov na obnovu NKP.“
LP: „Na všetko sa nedá vypísať súťaž. Napríklad obnova malých baníckych domčekov – to nie sú architektonické súťaže, to je architektonická rehoľa, ktorá musí byť zvládnutá na profesionálnej úrovni. A to nefunguje. Vrcholové inštitúcie vzdelávania v tejto oblasti, ako je Fakulta architektúry STU a PÚ SR by mohli nabehnúť na systém pravidelného vzdelávania.“
JG: „Pokiaľ bude Komora architektov chcieť riešiť takéto záležitosti súťažami, je bezpodmienečne nutné, aby boli v komisii odborníci na túto problematiku a aby boli brané vážne podklady pamiatkárov. Ak by mala byť reálna tá cesta, o ktorej hovoril prof. Kováč, tak treba mať rovnocenný dosah oboch strán, pamiatkárov aj architektov. Vyrábajú sa zásady pamiatkovej starostlivosti, ale chýba nám ich priemet do územných plánov zón a teda nám chýba základná rovina, od ktorej by sme sa mali odpichnúť. Potom sa môžeme baviť o architektúre. Za obdobie svojej praxe mám skúsenosti, že chýba, aby sa brali vážne tie pamiatkárske podklady.“
Ing. arch. Ivan Gojdič: „Nedomnievam sa, že je reálne vypestovať špecialistu architekta pamiatkára, ktorý sa k tomu vie dostať len svojou prácou. Ale bol by som rád, keby všetci architekti vedeli,

čo je pamiatka, aby sa jej aspoň nachvíľu dotkli, aby vedeli aspoň základné pojmy a základné metodické prístupy. Tak ako mám ja na Trnavskej univerzite pár kunsthistorikov, ktorých nútim, aby aspoň vedeli, čo je projekt, lebo oni sú potom partnermi architekta projektanta na pamiatkovom úrade. Treba ich naučiť ako čítať stavebné výkresy. Na druhej strane ich vždy ťahám do terénu na prax na dva týždne, kde pamiatku precítia. Ak tam architekt príde aspoň na chvíľu a dotkne sa tých stien, zacíti ten smrad, ktorý v tých starých objektoch je, tak aj on pamiatku precíti a nedovolí si robiť to, čo si bežne dovolia robiť architekti. Na jednej strane sú potom architekti, ktorí o pamiatke nevedia nič a na druhej kunsthistorici, ktorí im dovolia všetko. Ale nie všetkých architektov treba „týrať“, aby sa stali pamiatkármi, lebo na to nemajú a ani ich to nezaujíma. Ale dôležité je, aby aspoň tušili, o čom pamiatka je.“
Na záver pódioví hostia zhrnuli hlavné myšlienky a vyjadrili tímu „Načo sú nám pamiatky?“ podporu v ďalšej činnosti. Parciálne problémy, ktoré boli načrtnuté v rámci diskusie, si vyžadujú špeciálnu pozornosť. Tú sa im pokúsi platforma v budúcnosti venovať.

Silvia Petrášová

Pozn.: Videozáznam z diskusie nájdete na youtube aj na facebooku v skupine NSNP.

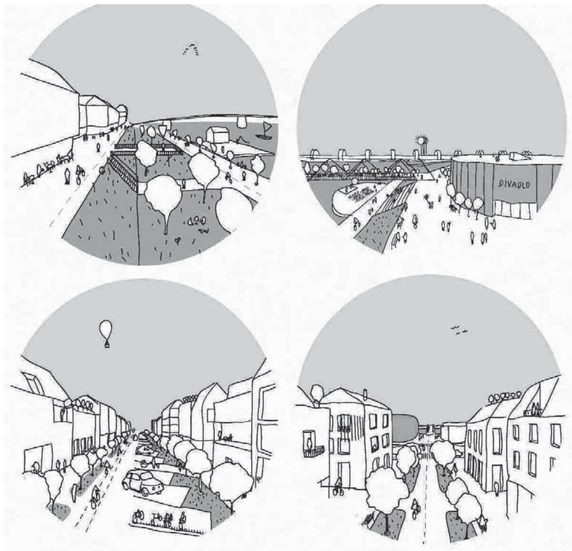

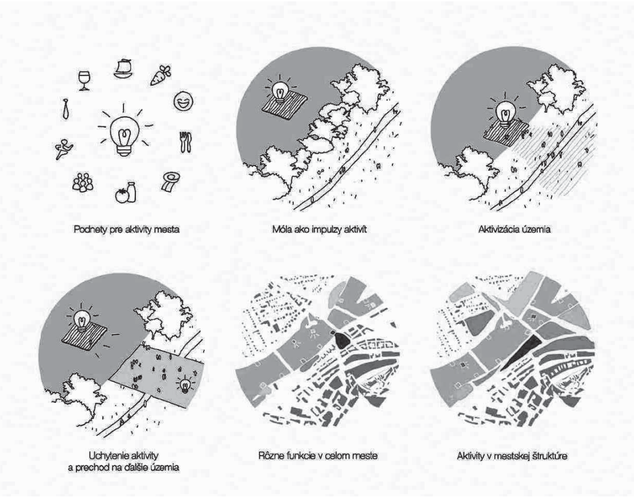

ÚSPECH V SÚŤAŽI TRENČÍN – MESTO NA RIEKE

Cieľom medzinárodnej verejnej anonymnej ideovej súťaže Trenčín – mesto na rieke, vyhlásenej Mestom Trenčín v januári roku 2014, bolo nájsť svieže a inovatívne urbanistické riešenia, ktoré by prekonali dopravné bariéry, prepojili historické centrum s oboma brehmi rieky Váh a vdýchli mestu novú podobu a rozvojový impulz. Víťazné návrhy sa stanú podkladom pre riešenie nového Územného plánu centrálnej mestskej zóny, ktorý mesto vypracuje na základe výsledkov súťaže.
Zadanie súťaže prihliadalo na takmer trojročný proces komunikácie s odbornou i laickou verejnosťou, ktorý v Trenčíne prebiehal v dlhodobom participatívnom projekte nazvanom Trenčín si Ty. V rámci neho zástupcovia mesta absolvovali množstvo otvorených diskusií s odbornou verejnosťou, multidisciplinárne cielených odborných seminárov a konzultácií, ako aj diskusií s laickou verejnosťou a prieskum verejnej mienky.
Jedenásťčlenná medzinárodná odborná porota vyhodnotila 59 súťažných návrhov z viac ako 15 krajín sveta. Okrem 20 slovenských tímov sa o ceny uchádzali aj tímy z Poľska, Českej republiky, Lotyšska, Španielska, Portugalska, Srbska, Slovinska, Turecka, Talianska, Francúzska, Holandska, ale aj Indonézie a Číny a USA. Absolútnym víťazom sa stal švédsky tím Mandaworks AB a Hosper Sweden AB zo Stockholmu, ktorý uspel so súťažným návrhom s názvom Tracing Trencin (Stopy Trenčína).
Súťažný návrh „Trenčín-voda-život“ slovenského tímu autorov: Katarína Boháčová (FA STU), Martin Berežný a Daniel Šubín, na ktorom spolupracovali aj študenti Fakulty architektúry STU v Bratislave: Michal Ráchela, Martin Rariga, Danka Jurkovičová, Eva Fabová, sa umiestnil na 2. mieste. Výstupy z prác študentov Fakulty architektúry STU v Bratislave, ktorí riešili tému Trenčín – mesto na rieke v rámci svojich ročníkových zadaní, sú spracované do katalógu v slovenskom jazyku.

– text Mgr. Soňa Wagnerová, návrh autori –

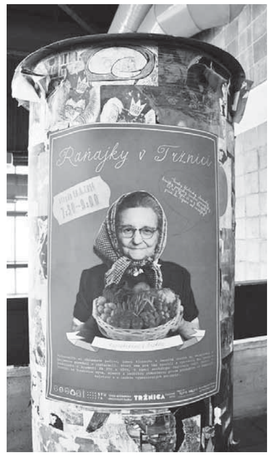

ARCHITEKTI VDÝCHLI TRŽNICI KULTÚRU A ODDYCH

Tržnica na Trnavskom mýte, od významného slovenského architekta Ivana Matušíka, ponúkla verejnosti počas júna nielen čerstvú zeleninu a ovocie, ale i ochutnávku súčasného umenia a kultúry. Zámerom Festivalu Tutti Frutti bolo prepojiť toto čisto trhové prostredie s divadelnými a tanečnými predstaveniami, umeleckými inštaláciami, happening-ami, koncertmi, či s prehliadkami zákutí samotného objektu. Architekti zo skupiny young.s, v spolupráci s Ústavom architektúry občianskych budov FA STU v Bratislave, pripravili priamo v priestoroch tržnice pre študentov našej fakulty a Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave workshop pod názvom „Návrh na trh".

Počas štyroch dní intenzívne spracovávali myšlienku, ako prispieť k znovu oživeniu tohto dnes, v povedomí verejnosti, neatraktívneho priestoru a prinavrátiť mu čo-to z lesku jeho niekdajšej popularity. Výsledný *„koncept zásahu spočíval vo vytvorení oddychovej zóny na podeste jedného z hlavných schodísk, keďže priestor Tržnice sa stával čisto tranzitným priestorom, bez možnosti pozastavenia sa, oddychu, možnosti čakania inak ako postávania,"* hovorí Jozef Bátor z young.s a Ústavu architektúry občianskych budov. Podesty tak zatraktívnili hojdacie siete a hojdačky, ktoré okrem oddychu ponúkajú i zážitkovú funkciu.

Hravá inštalácia a výsledky workshopu boli verejnosti predstavené 18. júna na spoločných „Raňajkách v Tržnici". Mladí architekti do tejto časti participatívneho projektu zapojili aj miestnych predajcov, ktorým poskytli možnosť prezentácie svojho tovaru v rámci raňajkového stola, výmenou za reklamné pútače navrhnuté samotnými študentmi. *„K tejto príležitosti sme vytvorili aj špeciálny raňajkový design s mapkou Tržnice, kde je možné nájsť obchod každého zapojeného predajcu,"* hovoria architekti z young.s. Skupina architektov young.s stelesňuje, ako sa sami označujú, otvorenú skupinu mladých kreatívnych ľudí fascinovaných nielen architektúrou. Ich projekty (Multi-pulty, Viano-pulty) charakterizuje hľadanie efektívnych a technicky nenáročných riešení, bez závislosti na vysokých finančných nárokoch na ich realizáciu. *„Koncept takýchto nami organizovaných workshopov je založený na intervenciách s minimálnymi finančnými prostriedkami, s komplexným riešením zadania, od kreatívneho návrhu riešiaceho špecifické zadanie až po samotnú fyzickú realizáciu,"* opäť architekti z young.s.

– text Jozef Bátor, Andrea Leitmannová, Adela Klčová
Foto: zdroj: young.s –

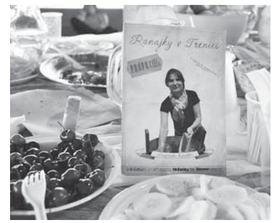

PROMÓCIE 2013/2014

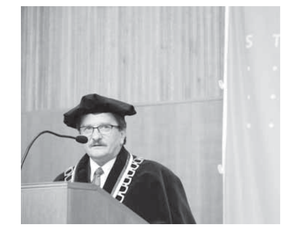

Pred promóciami:
zľava prof. Bohuš Kováč, vedenie FA STU: prodekan doc. Ján Ilkovič, prodekanka prof. Henrieta Moravčíková, dekanka doc. Ľubica Vitková, prodekan prof. Robert Špaček, prodekan Ing. arch. Braňo Puškár, predseda AS FA Ing. arch. Milan Andráš a prorektor STU pre rozvoj prof. Ing. Milan Sokol, PhD.

V piatok 27. 6. 2013 sa uskutočnili na Fakulte architektúry STU slávnostné promócie absolventov. Tento rok to bol už tretí ročník, keď boli promócie organizované v Aule Emila Belluša priamo na našej fakulte. Úspešným absolvovaním všetkých predpísaných študijných povinností, štátnymi skúškami zo stanovených predmetov a obhajobou diplomovej práce úspešne ukončilo vysokoškolské štúdium 2. stupňa 192 absolventov. Z toho v študijnom odbore Architektúra a urbanizmus v inžinierskom študijnom programe Architektúra – 143 absolventov, z toho jeden ukončil štúdium v anglickom jazyku a inžinierskom študijnom programe Urbanizmus – 7 absolventov. V umeleckom študijnom odbore Dizajn úspešne ukončilo štúdium v magisterskom študijnom programe Dizajn – 42 absolventov. Oproti minulému roku ukončilo FA o 37 študentov viac.

Absolventi študijného programu Architektúra a študijného programu Urbanizmus získali v študijnom odbore Architektúra a urbanizmus vzdelanie ako inžinieri architekti a akademickým titulom „Ing. arch.", a tak spĺňajú základnú podmienku pre výkon slobodného regulovaného povolania „architekt" prostredníctvom Slovenskej komory architektov, jediného zástupcu Slovenska v európskom združení architektonických komôr ACE.

Všetkým absolventom srdečne blahoželáme!

– podľa podkladov študijného oddelenia FA STU, fotografie z promócie Mgr. Art. Matej Kováč –

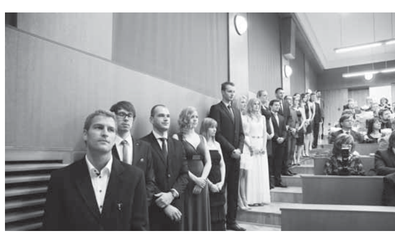

FA

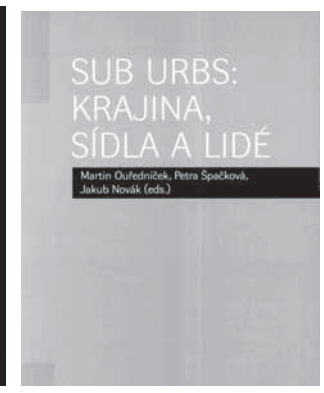

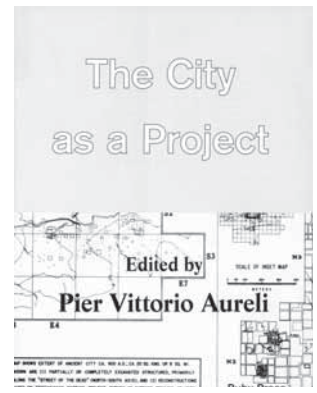

VÝBER Z NOVINIEK V KNIŽNICI FA STU:

KRAMÁR, E., MANÍKOVÁ, Z.—ed., KRAMÁROVÁ-MIHALČIKOVÁ, Z.—ed.: Eugen Kramár: Poézia a galeje—spomienky architekta. Prešov: SAMO—AAMM, 2014

LEŠKOVÁ, L.—ed.: Košická moderna: umenie Košíc v dvadsiatych rokoch 20. Storočia / Košice Modernism: Košice Art in the Nineteen-Twenties. Košice: Východoslovenská galéria, 2013

BARTOŠOVÁ, Z., LEŠKOVÁ, L.—eds.: Košická moderna a jej presahy. Košice: Východoslovenská galéria, 2013

VOLF, P.: Místa architektonického vz(d)oru: česká architektura mimo centra 1990-2013. Praha: Architectura, 2014

BŘEZOVSKÁ, M., KŘISTEK, J.—eds.: Boj o prostor: architektura jako společenská praxe. Zlín: Archa, 2013

JEHLÍK, J., ČERMÁK, A.—ed.: Obec a sídlo: o krajině, urbanismu a architektuře. Praha: Ausdruck Books, 2013

OUŘEDNÍČEK, M., ŠPAČKOVÁ, P., NOVÁK, J.—eds.: Sub Urbs: krajina, sídla a lidé. Praha: Academia, 2013

AURELI, P. V.: The City as a Project. Berlin: Ruby Press, 2013

HOLDEN, R., LIVERSEDGE, J.: Landscape Architecture: an Introduction. London: Laurence King Publishing Ltd, 2014

WILK, S.: Drawing for Landscape Architects: Construction and Design Manual. Berlin: DOM, 2014

OUDOLF, P., GERRITSEN, H.: Dream Plants for the Natural Garden. London: Frances Lincoln Limited, 2013

FISCHETTI, D. C.: Structural Investigation of Historic Buildings: a Case Study Guide to Preservation Technology for Buildings, Bridges, Towers, and Mills. Hoboken: John Wiley & Sons, Inc., 2009

BROGYÁNIOVÁ, E.—ed.: Sadzobník pre navrhovanie ponukových cien projektových prác a inžinierskych činností. Bratislava: UNIKA, 2014

HOFBAUER, G.—ed.: Challenges, Research and Perspectives / Herausforderungen, Forschung und Perspektiven. Berlin: uni-edition, 2013

- lhlo -

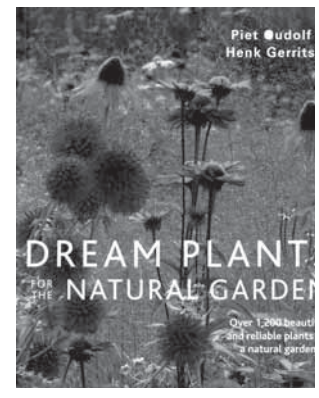

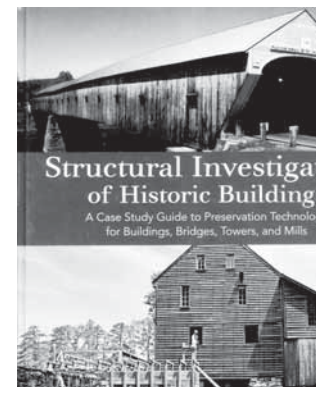

INFORMAČNÉ LISTY FA STU BRATISLAVA
ročník 21, 2013 / 2014, # 10 jún
Prvý raz vyšlo ako Informačný bulletin v marci 1992.

VYDÁVA: FA STU, Námestie slobody č. 19, 812 45 Bratislava
ŠÉFREDAKTORKA: Ing. arch. Irena Dorotjaková
KONTAKT: 0918 665 026, 02 / 57276178
E-MAIL: dorotjakova@fa.stuba.sk
DIZAJN/LAYOUT: Lenka Hámošová, MDes.
FOTOGRAFIE: Mgr. art. Matej Kováč,
Ing. arch. Irena Dorotjaková, archív FA STU
ISSN 1337-2475
REGISTRÁCIA MK: EV 2962/09

Za obsah dodaného príspevku zodpovedá autor.

STU FA
SLOVENSKÁ TECHNICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA ARCHITEKTÚRY